

1. Úvod

Česká školní inspekce (dále „ČŠI“) zjišťovala a hodnotila dopady školského zákona na vzdělávání žáků v bývalých zvláštních školách (dále „ZvŠ“). Souhrnné poznatky jsou zpracovány na základě zjištění v těchto školách, které se v souladu s ustanovením § 185 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, staly od 1. ledna 2005 základními školami.

Do roku 2005 působilo v České republice podle statistických údajů 398 ZvŠ. Tato zpráva uvádí souhrnné poznatky z navštívených 171 základních škol, tj. 43 % bývalých ZvŠ.

Ze 171 škol, které ČŠI v průběhu inspekčního šetření navštívila, pouze 28 (tj. 16,4 %) má ve svém názvu přívlástek praktická. Jejich rozložení podle krajů a vzdělávacích programů ukazuje následující tabulka.

Tabulka 1 Základní školy praktické ve vzorku škol posuzovaných ČŠI

Region	Základní škola praktická			
	RVP ZV LMP	RVP ZV a RVP ZV LMP	Jiný	Celkem
Celkem	23	3	2	28
Praha	2			2
Středočeský		1		1
Plzeňský				-
Karlovarský	6			6
Ústecký	4			4
Jihočeský	1			1
Liberecký	4		2	6
Královéhradecký				-
Pardubický	2			2
Vysočina		1		1
Jihomoravský				-
Olomoucký				-
Moravskoslezský				-
Zlínský	4	1		5

V souboru 171 škol je dalších 22 (12,9 %) základních škol, které jsou součástí sloučeného subjektu se speciálními středními školami uváděnými jako „praktické školy“.

Zákon č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, vymezoval zvláštní školu podle ustanovení § 31 odst. 1 jako školu pro žáky s takovými rozumovými nedostatky, pro které se nemohou s úspěchem vzdělávat v základní škole ani ve speciální základní škole, určené pro žáky sluchově nebo zdravotně postižené, pro žáky s vadami řeči, pro žáky tělesně postižené, pro žáky s více vadami, pro žáky obtížně vychovatelné a pro žáky nemocné a oslabené umístěné ve zdravotnických zařízeních. Hlavním kritériem pro zařazení žáka do zvláštní školy byla školní neúspěšnost v hlavním vzdělávacím proudu. Zákon č. 29/1984 Sb. nerozlišoval specificky odlišné kategorie žáků se sociálním znevýhodněním a žáků s mentálním postižením.